

Gitanos en línia

L'artista Antoni Abad va inaugurar el dia 14 una retrospectiva al Centre d'Art La Panera, de Lleida, amb el qual es dona el tret de sortida al seu darrer experiment creatiu: mostrar el món dels gitanos joves de Lleida a partir de les històries que ells mateixos capten amb mòbils de darrera generació. Abad vol donar veu a un col·lectiu que mai no pot parlar als mitjans de comunicació.

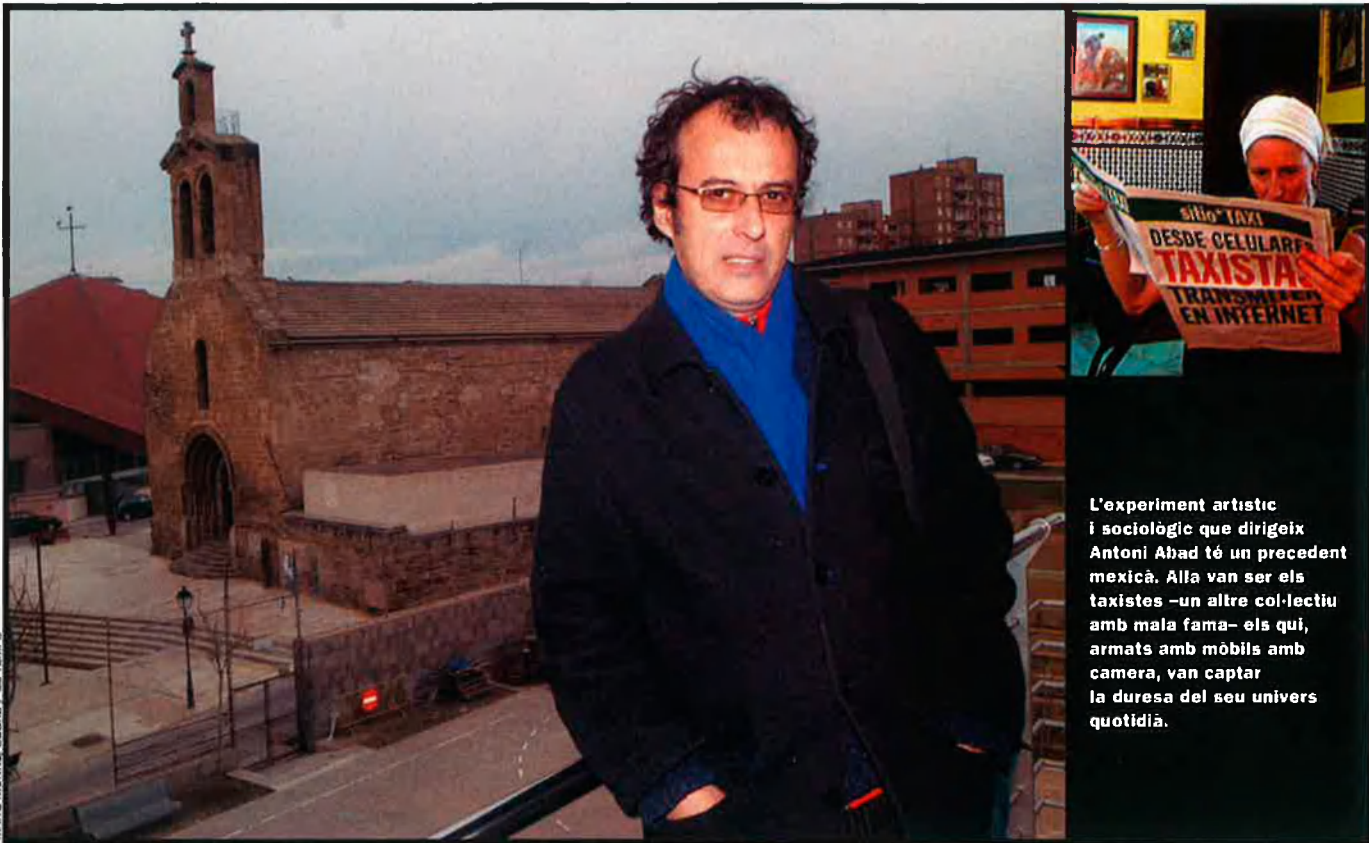
La primera vegada que l'artista lleidatà Antoni Abad va veure un telèfon mòbil dels anomenats de darrera generació, és a dir, amb càmera incorporada, va pensar que aquell aparell diminut li obria un món de possibilitats. Fill d'escultor, va iniciar-se en el món de l'art a través de l'escultura, però la seva ha estat una evolució constant.

El 1992 s'inaugurava l'Expo de Sevilla, i ell, que ja havia aconseguit interessar crítics i museus d'arreu del món, va ser un dels escollits per mostrar al món què s'estava coent (culturalment parlant) a l'estat. Ho tenia fàcil. Encara no havia fet els quaranta anys i ja era un artista consolidat. Però ell continuava disposat a fer equilibris. Literalment. Tot just fa deu anys va atrevir-se amb la seva primera videoinstal·lació, *Últimes coincidències*. En aquest treball, que ha obert la retrospectiva de La Panera, es podia veure i sentir un fonàmbul a la corda fluixa. Tota una metàfora de l'art de la fi del segle passat. Tant és així que la prestigiosa revista cultural *El paseante*, fundada per Jacobo Fitz James Stuart, va escollir aquesta imatge per il·lustrar la portada d'un número triple dedicat a l'art de fi de segle. Aquesta producció de l'Escola de Belles Arts de Lleida significà el primer pas d'un llarg camí en el qual l'artista va deixar de banda l'audiovisual per centrar-se en l'anomenat art en xarxa (o *net art*). Z seria el següent treball, un preludi d'*Ego*, una crítica de l'egocentrisme que promou la societat actual a través d'unes mosques amb vida pròpia que tenen hàbitat només a Internet.

I Abad, com les seves cèlebres mosques, també ha acabat deixant-se atrapar

a la xarxa. A l'abril passat inaugurava un projecte anomenat *Sitio Taxi*. L'artista lleidatà va desplaçar-se fins a Mèxic, on va repartir disset mòbils amb càmera a disset *ruleteros*, que és com es coneix els taxistes a la caòtica capital mexicana. Se n'expliquen mil i una històries, i a gairebé totes aquest col·lectiu en surt malparat. Llegendes urbanes? Abad volia que per una vegada fossin ells els que expliquessin en primera persona la seva quotidianitat. Els mòbils eren com ulls que permetien descobrir un món d'infidelitats, *mordidas* (batudes), companyerisme, trànsit impossible... I les imatges, és clar, no es podien veure en cap museu, ni en cap sala d'exposicions, sinó directament a Internet, concretament a www.zexe.net/TAXI.

Va ser un experiment complex i costós, però, a l'artista, encara li'n van agafar més ganes. I així, ara ha decidit exportar-lo a la seva ciutat natal. "A Lleida, per les seves dimensions, no tindria sentit fer el mateix que a Mèxic. Per això he optat per un altre col·lectiu que també té mala fama i que mai no parla amb veu pròpia als mitjans de comunicació: els gitanos." Gràcies al patrocini de Nokia Imaging i la producció del Centre d'Art Contemporani de La Panera, Abad ha pogut posar-se a treballar. "Transmetem gairebé a temps real, per això mai no saps què en sortirà, de tot això", adverteix. L'artista ha triat els gitanos més joves. Vol saber què pensen, què volen més enllà del tòpic carrincló. "No m'interessa tant saber qui són com què esperen de la vida", destaca. La majoria dels escollits es dedica a la venda ambulants, per la qual cosa el Canal Gitano és, probablement, un lloc vistós i colorista pel qual passarà gent de tota mena. Les cà-

MAITE MONNÉ/SEGRE / EL TEMPS

L'experiment artístic i sociològic que dirigeix Antoni Abad té un precedent mexicà. Allà van ser els taxistes –un altre col·lectiu amb mala fama– els qui, armats amb mòbils amb càmera, van captar la duresa del seu univers quotidià.

meres dels mòbils no pretenen espigar a l'estil del *Gran Hermano*. "Els gitanos són els protagonistes en tots els sentits. Si ells volen mostrar què fan, ho fan, però potser entrevistarà un client, o mostraran el paisatge que recorren." Antoni Abad assegura que la implicació del col·lectiu és absoluta. "Reconec que els demano molt, perquè fins a un cert punt fan de periodistes. Ells trien la realitat que volen mostrar al món a través d'Internet." D'altra banda, a l'artista li ha sorprès gratament el domini de les noves tecnologies que tenien aquests nois. "Als taxistes mexicans els va costar d'entendre el funcionament. D'una banda, era gent més gran; de l'altra, l'accés a Internet no estava tan estès com aquí."

Igual que va fer a Mèxic, on va passar dos mesos treballant, a Lleida hi haurà reunions periòdiques. "La web és viva i haurem de crear canals si veiem que les històries poden donar de si, o suprimir les que veiem que no funcionen." Les reunions es faran a La Panera, i en aquesta mena de consell de redacció, a banda de l'artista i els vint gitanos implicats en aquest experiment creatiu, hi

Aquest projecte permet donar una visió del món sense intermediaris

haurà també el professor de la Universitat de Lleida Jordi Garreta amb tres col·laboradors que donaran un vessant sociològic a l'experiència. "Estic molt content amb la implicació tant de l'Associació Cultural Gitana Futur com de la UdL." Abad creu que es pot construir una mena de mapa gitano de la Lleida actual a través d'aquests vint telèfons que portaran els joves gitanos, així com els d'Abad, Garreta i els tres estudiants que també s'afegeixen al programa. En total, vint-i-cinc emissors.

Preguntem a l'artista si és el primer cop que els mòbils es converteixen en eina de treball per a un artista. "No ho sé. S'han fet concerts de mòbils, però una cosa com aquesta potser no. En tot cas, des que vaig veure un mòbil amb càmera, vaig tenir clar que calia donar-li un ús social: és una cosa que pots portar a sobre i que et permet emetre directament a Internet, a tot el món. És increï-

ble." Recorda que, a Mèxic, el primer taxista que en període de proves va aconseguir passar la imatge que acabava de captar a la pantalla, va dir tot cofoi que ja era a l'ordinador. "No, és a tot arreu", el va corregir Antoni Abad. La repercussió que ha tingut el *Sitio Taxi* ha fet que li arribin propostes per treballar a Manila i a Sao Paulo, on inicialment tenia previst iniciar aquest experiment creatiu. No ho descarta. Ell crea els canals i després creixen i es reproduïxen. "Es tracta que després el col·lectiu implicat s'adoni que allò és un poderós mitjà de comunicació en què pot donar la seva visió del món sense intermediaris. A Mèxic continua funcionant. És viu." Què passarà amb els gitanos de Lleida? De moment és una incògnita, però caldrà estar alerta de la web de l'artista: www.zexe.net. Benvinguts al segle XXI.

Anna Sàez